

V I Lenin

Andra internationalens opportunistism och sammanbrott

Det är lärorikt att jämföra olika klassers och partiers inställning till internationalens sammanbrott, som uppenbarats genom kriget 1914-15. Å ena sidan lovprisar bourgeoisin och höjer till skyarna de socialisterna, som uttalar sig för "fosterlandsförsvaret", dvs för krig och för hjälp åt bourgeoisin. Å den andra är mer uppriktiga och mindre diplomatiska företrädare för bourgeoisin skadeglada över internationalens sammanbrott, sammanbrottet för socialismens "illusioner". Bland de socialisterna som "försvarar fosterlandet" finns liksom två schatteringar: de "extrema", i stil med tyskarna W Kolb och W Heine, erkänner internationalens sammanbrott, skyller detta sammanbrott på de "revolutionära illusionerna" och vill återskapa en *ännu mer* opportunistisk international. Men i praktiken är de ense med de "moderata" och försiktiga socialistiska "fosterlandsförvararna" av typ Kautsky, Renaudel och Vandervelde, som envist förnekar internationalens sammanbrott, anser den vara endast temporärt upphörd och förfäktar att just Andra internationalen är livsduglig och har existensberättigande. De revolutionära socialdemokraterna i olika länder erkänner Andra internationalens sammanbrott och nödvändigheten av att bygga upp en tredje.

Låt oss för att avgöra vem som har rätt ta ett historiskt dokument, som gäller just det nuvarande kriget och undertecknades enhälligt och därtill officiellt av världens *alla* socialistiska partier. Detta dokument är 1912 års Baselmanifest. Det är anmärkningsvärt att ingen enda socialist i teorin vågar förneka att det är nödvändigt att ge en konkret historisk bedömning av varje enskilt krig. Men nu är det ingen utom de fåtaliga "vänster"-socialdemokraterna som vågar att vare sig direkt, öppet, bestämt ta avstånd från Baselmanifestet, förklara det vara felaktigt, eller analysera igenom det samvetsgrant och jämföra dess teser med socialisternas beteende efter krigsutbrottet.

Varför är det så? Jo, därför att Baselmanifestet skoningslöst avslöjar hela falskheten i resonemangen och beteendet hos de officiella socialisternas flertal. Detta manifest säger *inte ett enda litet ord* vare sig om "fosterlandsförsvaret" eller om skillnad mellan anfalls- och försvars-krig!! *Inte ett ljud* om det som socialdemokraternas officiella hövdingar såväl i Tyskland som i kvadruppelententen mest av allt talar, skriker och ryar om. Helt exakt, klart och bestämt bedömer Baselmanifestet just de konkreta intressekonflikter, som höll på att leda till krig 1912 och ledde till det 1914. Manifestet säger att det rör sig om konflikter på den "kapitalistiska imperialismens" grund, konflikterna mellan Österrike och Ryssland om "dominansen på Balkan", mellan Storbritannien, Frankrike och Tyskland på grund av deras (*allas deras!*) "erövringspolitik i Mindre Asien", mellan Österrike och Italien på grund av strävandena att "dra in Albanien i deras inflytelsesfär", lägga det under deras "herravälde", mellan Storbritannien och Tyskland på grund av deras allmänna "antagonism", vidare på grund av "tsarismens anslag mot Armenien, Konstantinopel o d". Envar ser att detta helt och fullt gäller just det nuvarande kriget. Detta krigs rent erövringsinriktade, imperialistiska, reaktionära, slaveribevarande karaktär identifieras hur klart som helst i manifestet, som också drog den ofrånkomliga slutsatsen: ett krig kan inte "rättfärdigas med den allra minsta förevändning om något som helst folkligt intresse", kriget förbereds "för kapitalisternas profiter och dynastiernas egenkärlek"; från arbetarnas sida skulle det vara "ett brott att skjuta på varandra".

Dessa satser innehåller allt väsentligt som krävs för att man skall inse den grundläggande skillnaden mellan två stora historiska epoker. Den ena är epoken 1789-1871, när kriget i Europa mestadels otvivelaktigt hade samband med ett *mycket viktigt* "folkligt intresse", nämligen med de mäktiga, miljoner människor berörande borgerlig-progressiva, nationella frihetsrörelserna, med feodalismens, absolutismens, det utländska förtryckets störtande. I denna jordmån och endast i den framväxte begreppet "fosterlandsförsvaret", den sig befriande

borgerliga nationens försvar mot medeltiden. Endast i denna mening erkände socialisterna "fosterlandsförsvaret". Även nu måste det erkännas *i denna mening*, t ex Persiens eller Kinas försvar mot Ryssland eller mot Storbritannien, Turkiets mot Tyskland och Ryssland, Albanien mot Österrike och Italien o d.

Såsom klart sägs i Baselmanifestet hör kriget 1914-15 till en helt annan historisk epok och har en helt annan karaktär. Det är ett krig mellan rovdjur om hur bytet skall delas, om vem som skall förslava främmande länder. En seger för Ryssland, Storbritannien, Frankrike leder till att Armenien, Mindre Asien osv förkvävs – det är *utsagt* i Baselmanifestet. En seger för Tyskland leder till att Mindre Asien, Serbien, Albanien m fl förkvävs. Detta är *utsagt* just där, det har alla socialister erkänt! Lögnaktiga, orimliga och hycklande är alla fraser om försvarskrig eller fosterlandsförsvaret från stormakternas (läs: de stora rovdjurens) sida, stormakterna som krigar om herraväldet över världen, om marknader och "inflytelsesfärer", om att få förslava folken! Det är inte förvånande att de "socialister", som godtar "fosterlandsförsvaret", är *rädda* för att nämna och exakt citera Baselmanifestet, ty det *avslöjar* deras hyckleri. Baselmanifestet bevisar att de socialister, som är i stånd att godta "fosterlandsförsvaret" i kriget 1914-15, är socialister endast i ord, men chauvinister i handling. De är socialchauvinister.

Ur erkännandet av ett krig såsom förknippat med den nationella frigörelsens intressen emanerar en taktik för socialisterna. Ur erkännandet av ett krig såsom ett imperialistiskt, erövringsinriktat roffarkrig emanerar en annan. Och Baselmanifestet har klart skisserat denna andra taktik. Kriget kommer att framkalla en "ekonomisk och politisk kris", säger det. Denna kris måste "utnyttjas" för att "påskynda störtandet av kapitalets herravälde"; i dessa ord *erkänns* att en social revolution *har mognat fram*, att den är *möjlig*, att den *stundar* i samband med kriget. "De härskande klasserna" fruktar "den proletära revolutionen", förkunnar manifestet och hänvisar som exempel direkt till kommunen och 1905, dvs exempel på revolutioner, strejker, inbördeskrig. De ljuger som säger att socialisterna "inte har diskuterat", "inte har avgjort" frågan om inställningen till kriget. Baselmanifestet *avgjorde* denna taktik: en taktik för proletärt revolutionära aktioner och inbördeskrig.

Det skulle vara ett misstag att tro att Baselmanifestet är en tom deklamation, ett slentrianmässigt frasmakeri, en hotelse som inte är allvarligt menad. Detta är de som avslöjas av detta manifest beredda att deklarerera! Men detta är osanning! Baselmanifestet är en sammanställning av ett gigantiskt propaganda- och agitationsmaterial från Andra internationalens hela epok, 1889-1914. Detta manifest *sammanfattar*, utan överdrift sagt, *miljoner och åter miljoner*^{*} proklamationer, tidningsartiklar, böcker, tal av socialister i alla länder. Att förklara detta manifest som ett misstag är detsamma som att förklara hela Andra internationalen, de socialdemokratiska partiernas arbete i decennier och åter decennier som ett misstag. Att vifta bort Basel-manifestet är att vifta bort socialismens hela historia. Baselmanifestet säger ingenting *speciellt*, ingenting *extraordinärt*. Det ger det och endast det, *varmed* socialisterna förde massorna med sig: ett erkännande av det "fredliga" arbetet på att *förbereda* den proletära revolutionen. Baselmanifestet upprepade vad Guesde sade på kongressen 1899, då han förlöjligade socialisternas ministerialism *i händelse av* ett krig om marknaderna, "brigandages capitalistes" (En garde!, p. 175-176)[†] eller Kautsky 1909 i Vägen till makten, där han påvisade slutet på den "fredliga epoken" och inträdet av en era av krig och revolutioner, av proletariatets kamp om makten.

Baselmanifestet bevisar ovedersägligt det totala *förräderiet* mot socialismen från de socialisters sida, som röstade för krediterna, inträdde i regeringarna och godtog

^{*} Orden "utan överdrift sagt, *miljoner och åter miljoner*" har Lenin skrivit med blyerts över de icke överstrukna orden "sammanfattar tiotals miljoner". – Red

[†] "kapitalistiska röverier" (*På vakt!*, s 175f.) – Red

fosterlandsförsvar 1914 –15. Förräderiet är ett obestriddigt faktum. Endast hycklare kan förneka det. Frågan är endast hur det skall *förklaras*.

Det skulle vara befängt, ovetenskapligt och löjligt att reducera det hela till *personligheter*, hänvisa till Kautsky, Guesde, Plechanov ("till och med" sådana människor!). Detta är en ömkelig undanflykt. En seriös förklaring kräver en analys av den givna politikens *ekonomiska* betydelse, därefter en analys av dess grundläggande *idéer* och slutligen ett studium av *riktningarnas* historia inom socialismen.

Vari ligger den *ekonomiska* innebörden av "fosterlandsförsvar" i kriget 1914-15? Svaret gavs redan i Baselmanifestet. Kriget förs av *alla* stormakter om utplundringen, uppdelningen av världen, om marknader, om att förslava folken. För bourgeoisin innebär det ökade profiter. Det ställer *smulor* av dessa profiter i utsikt för det lilla skiktet arbetarbyråkrati och arbetararistokrati och därefter för den småbourgeoisi (intellektuella o d), som "anslutit sig" till arbetarrörelsen. Den ekonomiska grundvalen för "socialchauvinismen" (denna term är mer exakt än socialpatriotism, som skönmålar det onda) och för opportunisten är en och densamma: förbundet mellan arbetarrörelsens lilla "topp"-skikt och den "egna" nationella bourgeoisin mot proletariatets massa. Förbundet mellan bourgeoisins lakejer och bourgeoisin mot den *klass*, som utsugs av bourgeoisin. Socialchauvinismen är den fulländade opportunisten.

Socialchauvinismens och opportunistens politiska innehåll är ett och detsamma: samarbete mellan klasserna, förnekande av proletariatets diktatur, avståndstagande från revolutionära aktioner, knäfall för den borgerliga legaliteten, misstroende mot proletariatet, förtroende för bourgeoisin. En och samma politiska idéer. Ett och samma politiskt innehåll i taktiken. Socialchauvinismen är millerandismens, bernsteinismens, den engelska liberala arbetarpolitikens direkta fortsättning och fullbordan, summan av dem, resultatet av dem.

De två huvudriktningarna inom socialismen, den opportunistiska och den revolutionära, ser vi under hela epoken 1889-1914. Två huvudriktningar i frågan om inställningen till socialismen finns också nu. Läggt åt sidan de borgerliga och opportunistiska lögnarnas maner att hänvisa till *personer* och se i stället på riktningarna i en hel rad länder. Låt oss ta tio europeiska länder: Tyskland, Storbritannien, Ryssland, Italien, Nederländerna, Sverige, Bulgarien, Schweiz, Belgien och Frankrike. I de åtta förstnämnda länderna motsvarar uppdelningen i en opportunistisk och en revolutionär riktning uppdelningen i socialchauvinister och revolutionära internationalister. De viktigaste *stödjepunkterna* för socialchauvinismen – i social, politisk mening – är Sozialistische Monatshefte & Co i Tyskland, fabianernas och arbetarpartiet i Storbritannien (Oavhängiga arbetarpartiet bildade *block* med dem, och i detta block hade socialchauvinismen mycket större inflytande än i Brittiska socialistiska partiet, där omkring tre sjundedelar är internationalister: 66 och 84), Nasja Zarja och OK (och Nasje Delo) i Ryssland, Bissolatis parti i Italien, Troelstras parti i Nederländerna, Branting & Co i Sverige, de "breda" i Bulgarien, Greulich och "hans" folk i Schweiz. Just bland de revolutionära socialdemokraterna i *alla* dessa länder har det redan hörts mer eller mindre skarpa protester mot socialchauvinismen. Ett undantag utgör två av de tio länderna, men även i dessa länder finns det internationalister även om de är *svaga*, fakta är snarare okända (Vaillant har erkänt att han får brev från internationalister men inte har tryckt dem) än obefintliga.

Socialchauvinismen är den fulländade opportunisten. Detta är obestriddigt. Förbundet med bourgeoisin var ideologiskt, hemligt. Det har blivit öppet, brutalt. Just förbundet med bourgeoisin och generalstaberna har gett socialchauvinismen styrka. De ljuger som säger (bland dem Kautsky) att proletärerens "massor" har vänt sig till chauvinismen: massorna har *inte blivit* tillfrågade någonstans (kanske med undantag för Italien – nio månaders dispyter

före krigsförklaringen! – och i Italien var massorna *mot* Bissolatis parti). Massorna bedövades, skrämades, söndrades, undertrycktes av krigstillståndet. Fritt röstade *endast* ledarna – röstade *för* bourgeoisin mot proletariatet! Det är löjligt och befängt att räkna opportunisten som en företeelse *inom* ett parti! Alla marxister, såväl i Tyskland som i Frankrike osv, har alltid sagt och bevisat, att opportunisten är en yttring av bourgeoisins inflytande på proletariatet, är en borgerlig arbetarpolitik, är det förbund som en ytterst liten del element kring proletariatet ingår med bourgeoisin. Och opportunisten, som mognade fram under decennier av ”fredlig” kapitalism, hade 1914-15 mognat till att bli öppen bundsförvant till bourgeoisin. Enhet med opportunisten är proletariatets enhet med den egna nationella bourgeoisin, dvs underkastelse under den, är en splittring av den internationella revolutionära arbetarklassen. Det betyder inte att en omedelbar brytning med opportunisterna i alla länder är önskvärd eller ens möjlig: det betyder att den historiskt har mognat fram, har blivit oundviklig och progressiv, nödvändig för proletariatets revolutionära kamp, att historien efter att ha vänt från ”fredlig” kapitalism till imperialism har vänt till en sådan brytning. Volentem ducunt fata, nolentem trahunt.*

Bourgeoisin i alla länder och då i första hand de krigförande har sedan krigets början helt enats om att lovprisa de socialister, som erkänner ”fosterlandsförsvaret”, dvs försvaret av bourgeoisins plundrarintressen i det imperialistiska kriget *mot proletariatet*. Se bara hur detta den internationella bourgeoisins grundläggande och mest väsentliga intresse banar sig väg, kommer till uttryck *inom* de socialistiska partierna, *inom* arbetarrörelsen. Tysklands exempel är här särskilt lärorikt, eftersom i detta land Andra internationalens epok skapade det starkaste partiet, men även i andra länder ser vi helt och fullt *samma sak* som i Tyskland, bara med försvinnande små skillnader i form, gestalt och utseende.

I april 1915 publicerade den konservativa tyska tidskriften Preussische Jahrbücher en artikel av en *socialdemokrat*, en medlem av det socialdemokratiska partiet, dold bakom pseudonymen *Monitor*. Denne opportunist röjde sanningen, sade öppet vad som är *kärnan i hela* världsbourgeoisins politik mot det 20:e århundradets arbetarrörelse. Det går inte längre att vare sig vifta bort eller med brutalt våld undertrycka denna rörelse. Man måste fördärva den inifrån genom att *köpa* dess toppskikt. Just så har den anglofranska bourgeoisin redan förfarit i årtionden genom att köpa de tradeunionistiska ledarna, millerandarna, briandarna & Co. Just så handlar nu också den tyska. Socialdemokratiska partiet, säger *Monitor* i bourgeoisins åsyn (och egentligen *på* bourgeoisins *vagnar*), uppför sig ”otadligt” under kriget (dvs *tjänar* otadligt bourgeoisin mot proletariatet). Det socialdemokratiska partiets ”omvandlingsprocess” till ett national-liberalt arbetarparti går framåt storslaget. Men det skulle vara *farligt* för bourgeoisin, om detta parti *utvecklades åt höger*: ”Sin karaktär som arbetarparti med socialistiska ideal måste det bevara. Ty den dag det ger upp allt detta kommer det att uppstå ett nytt parti, som anammar det program det gamla tidigare partiet avsvor sig och ger det en ännu radikalare formulering.” (Pr J, 1915, nr 4, 50-51)

I dessa ord uttrycks öppet vad bourgeoisin alltid och överallt har gjort i det fördolda. För massorna *behövs* ”radikala” *ord* för att de skall tro på dem. Opportunisterna är redo att hycklande upprepa dem. *Sådana* partier som Andra internationalens socialdemokratiska partier var är nyttiga, nödvändiga för dem, eftersom de gett upphov till socialisternas *försvär* av bourgeoisin under krisen 1914-15! Exakt samma politik som tysken *Monitor*s förs nu av fabianerna och fackföreningarnas liberala ledare i Storbritannien och opportunisterna och jaurèsisterna i Frankrike. *Monitor* än en öppen hjärtig eller cynisk opportunist. Låt oss se på en annan schattering, på den fördolde eller ”ärlige” opportunisten. (Engels sade en gång helt

* Ödet leder den som vill, släpar den som inte vill – *Red*

riktigt att de ”ärliga” opportunisterna är de farligaste för arbetarrörelsen.) Prototypen på sådana är Kautsky.

I nr 9 av N Z den 26 november 1915 skriver han, att det officiella partiets majoritet bryter mot dess program (Kautsky försvarade själv denna majoritets politik under ett helt år efter krigsutbrottet och försökte rättfärdiga lögnen om ”fosterlandsförsvaret”). ”Oppositionen mot majoriteten växer” (272). (”Die Opposition gegen die Mehrheit im Wachsen ist”). Massorna är ”oppositionella” (”oppositionell”). ”Nach dem Kriege” (nur *nach* dem Kriege?) ”werden die Klassengegensätze sich so verschärfen, dass der Radikalismus in den Massen die Oberhand gewinnt” (272) ... Es ”droht uns nach dem Kriege” (nur nach dem Kriege?) ”die Flucht der radikalen Elemente aus der Partei u. ihr Zustrom zu einer Richtung antiparlamentarischer” (?? soll heissen: ausserparlamentarischer) ”Massenaktionen ...” ”So zerfällt unsere Partei in zwei Extreme, die nichts Gemeinsames haben.” *

Kautsky vill företräda den ”gyllene medelvägen”, försona dessa ”två ytterligheter, som inte har någonting gemensamt”!! Han erkänner nu (16 månader efter krigets början), att massorna är revolutionära. Och samtidigt som Kautsky fördömer revolutionära aktioner och kallar dem ”Abenteuer” ”in den Strassen” (S. 272)[†], vill han ”försona” de revolutionära massorna med de opportunistiska ledarna ”som inte har någonting gemensamt med dem” – försona *på vilken grund?* Med ord! Med ”vänster”-ord av ”vänster”-minoriteten i riksdagen!! Må minoriteten liksom Kautsky fördöma revolutionära *aktioner* och kalla dem *äventyr*, men mata massorna med vänsterord – då kommer det i partiet att råda enhet och fred ... med südekumar, legiener, davidar, monitorer!!

Men det är ju heltigenom just Monitors program, bourgeoisies program, bara framfört med ”vänlig röst” och ”söta fraser”!! Och detta program följde också Wurm, när han på den socialdemokratiska riksdagsgruppens sammanträde den 18 mars 1915 ”warnte die Fraktion den Bogen zu fiberspannen; in den Arbeitermassen wachse die Opposition gegen die Fraktionstaktik; es gelte, beim marxistischen Zentrum zu verharren”. (S. 67 Klassenkampf gegen den Krieg! Material zum ”Fall Liebknecht”. Als Manuskript gedruckt.) ‡

Lägg märke till att man här på hela det ”marxistiska centrumets” vägnar (däribland Kautskys) erkänner att massorna är revolutionära! Och detta den 18 mars 1915!!! Åtta och en halv månad senare, den 26 november 1915, föreslår Kautsky än en gång att de revolutionära massorna skall lugnas med vänstertal!!

Kautskys opportunism skiljer sig från Monitors endast i ord, endast i nyanser, endast i metoderna att *nå ett och samma* mål: att *bevara* opportunisternas (dvs bourgeoisins) inflytande på massorna, bevara proletariats *underkastelse* under opportunisterna (dvs bourgeoisin)!! Mycket träffande har Pannekoek och Gorter betecknat Kautskys ståndpunkt som ”passiv radikalism” (verbiage[§], såsom fransmännen säger, som utmärkt väl har studerat denna variant av revolutionarism på sina ”egna” förebilder!!). Men jag skulle föredra att kalla det fördold, skygg, hycklande, sliskig opportunism.

* ”Efter kriget ... [endast efter kriget?] ... kommer klassmotsättningarna att bli så skärpta, att radikalismen tar överhanden bland massorna” (272)... ”Vi hotas efter kriget [endast efter kriget?] av de radikala elementens flykt ur partiet och deras tillströmning till en riktning av antiparlamentariska [? ? bör heta utopparlamentariska] massaktioner ...” ”Så sönderfaller vårt parti i två ytterligheter, som inte har någonting gemensamt.” – Red

† ”äventyr på gatorna” (s 272) – Red

‡ han ”varnade gruppen att spänna bågen för hårt; inom arbetarmassorna växer oppositionen mot gruppens taktik; det gäller att hålla fast vid det marxistiska centrumet”. (S 67 *Klasskamp mot kriget! Material till ”Fallet Liebknecht”*. Tryckt som manuskript.) – Red

§ svammel – Red

Vad som nu åtskiljer de två riktningarna inom socialdemokratien är egentligen inte alls orden eller fraserna. När det gäller att kombinera "fosterlandsförsvaret" (dvs försvaret av bourgeoisins plundringar) med fraser om socialism, internationalism, folkfrihet o d ligger Vandervelde, Renaudel, Sembat, Hyndman, Henderson och Lloyd George inte efter Legien, Südekum eller Kautsky tillsammans med Haase! Den verkliga skillnaden börjar just med ett totalt förnekande av fosterlandsförsvaret i detta krig, med ett godtagande av revolutionära aktioner i samband med det, *under det och efter det*. Och i denna fråga, den enda seriösa, är Kautsky och Kolb tillsammans med Heine eniga.

Jämför fabianerna i England med kautskyanerna i Tyskland! De förstnämnda är nästan liberaler, som aldrig erkänt marxismen. Engels skrev om fabianerna den 18 januari 1893: "... ett band av strebrar, som har förstånd nog att inse det oundvikliga i den sociala omvälvningen men som omöjligt kan anförtro detta jättarbete åt det råa proletariatet allena ... Skräck för revolutionen är deras grundprincip ..." Och den 11 november 1893: "... högdragna borgare, som i nåder vill nedlåta sig till att befria proletariatet uppifrån, om det bara är insiktsfullt nog att begripa, att en så rå obildad massa inte kan befria sig själv och inte kommer någon vart, annat än genom dessa skydda advokaters, litteratörers och sentimentala kvinns personers nåd ..." Hur långt från dem står inte kautskyanerna i sin "teori"! Men i praktiken, i sin inställning till kriget är både de ena och de andra *helt identiska*! Ett åskådligt bevis för hur all marxism har vittrat bort hos kautskyanerna, hur den har förvandlats till död bokstav, till hycklande fraser.

Med vilka uppenbara sofismer kautskyanerna efter krigsutbrottet har försökt vederlägga de revolutionära proletära aktionernas taktik, som socialisterna enhälligt antog i Basel, kan man se av följande exempel. Kautsky har fört fram en teori om "ultraimperialism". Därmed menade han att "de nationella finanskapitalens kamp sinsemellan" hade ersatts av "det internationellt förbundna finanskapitalets gemensamma utsugning av världen" (N. Z. N° 5, 30. IV. 1915, S. 144). Därvid tillfogade Kautsky själv: "Huruvida en sådan ny fas av kapitalismen är realiserbar saknas fortfarande tillräckliga förutsättningar för att avgöra [H]." På basis av att en ny fas är "tänkbar", en fas som dess uppfinnare själv inte ens vågar förklara vara "realiserbar", förnekas proletariatets revolutionära uppgifter nu, under en veterligen inträdd fas av kris och krig! Och den som förnekar revolutionära aktioner är samme auktoritet inom Andra internationalen som 1909 skrev en hel bok, *Vägen till makten*, som översatts till nästan alla de viktigaste europeiska språken och som bevisade det kommande krigets *samband* med en revolution, bevisade att "revolutionen *inte kan* vara förtidig"!!

År 1909 söker Kautsky bevisa att den "fredliga" kapitalismens epok är förbi, att en epok av krig och revolutioner stundar. År 1912 lägger Baselmanifestet just denna syn till grund för hela taktiken för världens socialistiska partier. År 1914 kommer kriget, kommer den "ekonomiska och politiska kris" som förutsågs i Stuttgart och Basel. Och Kautsky hittar på teoretiska "orsaker" *mot* den revolutionära taktiken!

P B Axelrod driver samma idéer med en fraseologi som ligger aningen mer åt "vänster": han skriver i det fria Schweiz och vill påverka de ryska revolutionära arbetarna (*Die Krise und die Aufgaben der internationalen Sozialdemokratie*. Zürich, 1915*). Här kan vi läsa den för all världens opportunisterna och borgarna angenäma upptäckten, att "das Internationaliserungsproblem der Arbeiterbewegung ist mit der Frage der Revolutionisierung unserer Kampfesformen und Methoden nicht identisch" (37) och att "Der Schwerpunkt des Internationalisierungsproblems der proletarischen Befreiungsbewegung liegt in der weiteren Entwicklung u. Internationalisierung eben jener Alltagspraxis" (40) "*beispielsweise* müssen die

* *Krisen och den internationella socialdemokratins uppgifter*, Zürich, 1915 – Red

Arbeiterschutz- u. Versicherungsgesetzgebung . zum Objekt ihrer [der Arbeiter] internationalen Aktionen u. Organisationen werden” (39) *.

Givetvis kommer inte bara südekumar, legiener och hyndmanar tillsammans med vanderveldar, utan också lloydgeorgar, naumannar och briander att helt och fullt godkänna en sådan ”internationalism”! Axelrod försvarar Kautskys ”internationalism” utan att citera eller analysera något enda av dennes argument för fosterlandsförsvaret. Axelrod fruktar – liksom de franskvänliga socialchauvinisterna – att ens nämna att Baselmanifestet talar just om en revolutionär taktik. För framtiden – en obestämd, okänd framtid – är Axelrod redo att kasta fram de mest vänsteristiska, revolutionära fraser om hur den kommande internationalen kommer att uppträda – entgegengetreten wird (den Regierungen im Falle der Kriegsgefahr) ”mit der Entfaltung eines revolutionären Sturmes” ”Einleitung der sozialistischen Revolution” (14) †. Det är inte att leka med!! Men när det är fråga om att just nu, under den nuvarande krisen, tillämpa en revolutionär taktik svarar Axelrod helt à la Kautsky: ”revolutionäre Massenaktionen” ... denna taktik ... ”hätte noch eine gewisse Berechtigung, wenn wir unmittelbar am Vorabend der sozialen Revolution ständen, ähnlich wie es etwa in Russland seit den Studentendemonstrationen des J. 1901 der Fall war, die das Herannahen entscheidender Kämpfe gegen den Absolutismus ankündigten” ‡ ... (40-41) och fortsatt dunder mot ”Utopien” och ”Bakunismus”, helt i Kolbs, Heines, Südekums och Legiens anda!! Men exemplet Ryssland avslöjar Axelrod särskilt åskådligt. Mellan 1901 och 1905 gick fyra år, och ingen kunde 1901 garantera att det skulle bli en revolution i Ryssland (den första revolutionen mot absolutismen) inom fyra år. Helt densamma är Europas situation inför den socialistiska revolutionen. Ingen kan garantera att den första revolutionen av detta slag kommer att inträffa inom fyra år. Men att en revolutionär situation är *förhanden* är ett faktum som förutsades 1912 och inträdde 1914. Arbetarnas och de svältande stadsbornas demonstrationer i Ryssland och i Tyskland 1914 är också utan tvivel något som ”ankündigen das Herannahen entscheidender Kämpfe”. § Det är socialisternas direkta och ovillkorliga plikt att stödja och utveckla *dessa* demonstrationer och alla slags ”revolutionära massaktioner” (strejker, ekonomiska och politiska, rörelse inom trupperna ända till uppror och inbördeskrig), att ge dem klara paroller, skapa en illegal organisation och litteratur, varförutan *det är omöjligt* att mana massorna till revolution, hjälpa dem att förstå den och organisera sig för den. Just så handlade socialdemokraterna i Ryssland inför, ”am Vorabend” **, den borgerliga revolutionen (som började 1905 men inte har slutat ens 1915). Just så är socialdemokraterna i Europa skyldiga att handla 1914-15 ”am Vorabend” der sozialistischen Revolution ††. Revolutioner föds aldrig färdiga, springer inte fram ur Jupiters huvud, flammar aldrig upp med en gång. De föregås alltid av en process av jäsningar, kriser, rörelser, indignationer, av *början* till en revolution, varvid denna *början inte alltid* utvecklas helt (t ex ifall den revolutionära klassen är svag). Axelrod hittar på ursäkter för att avleda socialdemokraterna från deras *plikt* att hjälpa till att utveckla de revolutionära rörelser, som redan håller på att ta

* ”arbetarrörelsens internationaliseringsproblem inte är identiskt med frågan om revolutioniserandet av våra kampformer och metoder” (37) och att ”tyngdpunkten i den proletära befrielse-rörelsens internationaliseringsproblem ligger i den vidare utvecklingen och internationaliseringen av just denna vardagspraxis” (40)... ”*exempelvis* måste arbetarskydds- och försäkringslagstiftningen ... bli föremål för deras [arbetarnas] *internationella* aktioner och organisationer” (39) – Red

† uppträda mot (regeringarna i händelse av krigsfara) ”med utlösandet av en revolutionär storm” ... ”inledandet av den socialistiska revolutionen” (14) – Red

‡ ”revolutionära massaktioner”... ”skulle ännu ha ett visst berättigande, om vi stod omedelbart inför den sociala revolutionen, liksom exempelvis var fallet i Ryssland efter studentdemonstrationerna år 1901, vilka förebådade att avgörande strider mot absolutismen närmade sig”. – Red

§ ”förebådar att avgörande strider närmar sig” – Red

** ”omedelbart före” – Red

†† ”omedelbart före” den socialistiska revolutionen – Red

sin början i den redan förefintliga revolutionära situationens jordmån. Axelrod försvarar Davids och fabianernas taktik och döljer bara sin opportunism med vänsterfraser.

”Den Weltkrieg im einen Bürgerkrieg umwandeln zu wollen wäre Wahnsinn gewesen”^{*}, skriver opportunisternas hövding E David (*Die Sozial-demokratie im Weltkrieg*, Brl., 1915. S. 172[†]) som invändning mot det manifest från centralkommittén i vårt parti RSDAP, publicerat den 1 november 1914, som slungade ut denna paroll och tillfogade ”Wie gross die Schwierigkeiten dieser Umwandlung zur gegebenen Zeit auch sein mö-gen, – die Sozialisten werden niemals ablehnen, die Vorarbeiten in der bezeichneten Richtung systematisch, unbeugsam und energisch auszuführen, falls der Krieg zur Tatsache geworden ist” (zitiert bei David. S. 171[‡]). Det kan påpekas att en månad innan Davids bok kom ut (den 1 maj 1915) publicerade vårt parti (nr 40 av S-D, den 29 mars) resolutioner om kriget: i dem definierades systematiska ”steg på vägen att förvandla det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig” på följande sätt: 1) avböjande att rösta för krigskrediter etc; 2) brytande av ”Burgfrieden”[§]; 3) bildande av en illegal organisation; 4) stöd åt soldaters förbrödring i skyttegravarna; 5) stöd åt proletariats alla revolutionära massaktioner överhuvudtaget.

O, bålde David! År 1912 fann han inte hänvisningen till Pariskommunens exempel vara ”vansinnig”. År 1914 ackompanjerar han bourgeoisin: ”vansinne”!!

En med Davids helt överensstämmande bedömning av den revolutionära taktiken har getts av Plechanov, en typisk representant för ”kvadruppelententens” socialchauvinister. Han betecknade tanken om ...^{**} ... just den sociala revolutionens ”Vorabend”^{††}, varifrån det kan gå fyra år eller mer till de ”entscheidende Kämpfe”^{‡‡}. Detta är just de första elementa, groddar, om än svaga, till den ”proletära revolution”, som Basel talar om och som *aldrig* blir stark med en gång, utan ofrånkomligen kommer att genomgå stadier av relativt *svaga* groddar.

Stöd, utveckling, breddning, skärpning av de revolutionära massaktionerna och den revolutionära rörelsen. Bildande av en illegal organisation för propaganda och agitation i denna riktning, för att hjälpa massorna att förstå rörelsen och dess uppgifter, dess medel, dess mål. Varje praktiskt program för socialdemokraternas verksamhet under det nuvarande kriget går ofrånkomligen ut på dessa två punkter. Allt det övriga är opportunistiskt, kontra-revolutionärt frasmakeri, med vilka vänsteristiska, pseudomarxistiska, pacifistiska ornament det än må dekoreras.

Och om man gentemot oss invänder, såsom slentrianmakarna i Andra internationalen brukar göra – åh! dessa ”ryska” metoder!! (*Die russische Taktik* – Kap. VIII bei David^{§§}) – så kommer vi att svara med en enkel hänvisning till fakta. Den 30 oktober 1915 demonstrerade flera hundra (einige Hundert) kvinnor i Berlin inför Parteivorstand och förklarade genom en deputation för den: ”Die Verbreitung von unzensurierten Flugblättern und Druckschriften und die Abhaltung nicht genehmigter Versammlungen wäre bei dem grossen Organisationsapparat heute leichter möglich als zur Zeit des Sozialistengesetzes. Es fehlt nicht an Mitteln

^{*} ”Det skulle ha varit vansinne att vilja förvandla världskriget till ett inbördeskrig.” – Red

[†] *Socialdemokratin i världskriget*, Berlin, 1915, s 172 – Red

[‡] Hur stora denna omvandlings svårigheter f n än må vara, kommer socialisterna aldrig att neka att *systematiskt, oböjligt* och energiskt utföra förberedelsearbetena i den nämnda riktningen, ifall kriget blivit ett faktum” (citerat hos David, s 171). – Red

[§] ”borgfreden” – Red

^{**} Här avbryts manuskriptet. Den följande texten återges enligt den bevarade ofullständiga (början saknas) sidan. – Red

^{††} ”tiden närmast före” – Red

^{‡‡} ”avgörande striderna” – Red

^{§§} (*Den ryska taktiken* – kapitel VIII hos David) – Red

und Wegen, sondern offensichtlich an dem Willen” * (mina kursiveringar) (Berner Tagwacht nr 271).

Dessa arbetarkvinnor i Berlin måste ha förletts av det ”bakunistiska” och ”äventyrliga”, ”sektaristiska” (siehe Kolb & K^o †) och ”vansinniga” manifestet från det ryska partiets CK av den 1 november.

Skrivet i slutet av 1915

Ffg publicerat 1924 i nr 5 av tidskriften *Proletarskaja Revoljutsija*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 27, s 99-114

* ”Spridning av *ocensurerade flygblad och tryckta skrifter* och avhållande av *ickegodkända sammankomster* skulle med den stora organisationsapparaten idag vara lättare än vid tiden för socialistlagen. Vad som saknas är inte medel och vägar, utan uppenbarligen viljan.” – *Red*

† se Kolb & Co – *Red*